

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ У НИШУ

Примљено : 9. 5. 2025.			
ОРГ. ЈЕД.	Број	Прилог	Вредност

Prof. dr Milanko Govedarica

Recenzija rukopisa monografije: prof. dr Ivana Lj. Stojanović Prelević, *Ka globalnoj medijskoj etici*

Rukopis monografije sadrži oko 285000 karaktera (sa razmacima) i raščlanjen je na pet osnovnih celina: 1. Etika, mediji i novinarstvo; 2. Etičke vrednosti i sistemi medijske vrednosti; 3. Globalna medijska etika; 4. Etika, mladi i zabava; 5. Veštačka inteligencija i etika. Svaka od ovih celina je dalje raščlanjena na manje podceline, sa prigodnim i preglednim rezimeima unutar svake od njih. Studija je opskrbljena svom neophodnom naučnom aparaturom i sadrži veoma obiman spisak korišćenih naučnih izvora kako u štampanoj, tako i u elektronskoj formi.

Tekst predstavlja istraživanje u oblasti primenjene etike, filozofije medija i komunikologije. Autorka pristupa ideji globalne medijske etike iz ugla tradicionalne medijske etike i ne odriče se njenog korena, filozofske discipline etike. Stoga su u prvom poglavlju prikazane osnove opšte etike, zatim primenjene i u okviru nje medijske i novinarske etike. Ona pravi prigodan osvrt na velike filozofe Sokrata, Platona i Aristotela i njihova etička učenja. Teorije ovih filozofa se mogu naći i u diskusiji o medijskoj etici, te se tekst dalje proširuje na sadržaj o medijima i njihovoj ulozi, kao i o ulozi novinarske profesije u društvu.

U drugom delu monografije, autorka ukratko izlaže listu etičkih vrednosti čije je poštovanje u državi i medijima važno za profesionalno funkcionisanje kako medijskih organizacija, tako i same novinarske profesije. Na ovoj listi su se našle sledeće vrednosti: istina, objektivnost, nepristrasnost, pravda, sloboda, odgovornost.

U trećem poglavlju, autorka upoznaje čitaoca sa konceptom globalne medijske etike. Ovaj koncept preuzima od filozofa Stivena Vorda, ali i dopunjuje svojim istraživanjima u oblasti etike, filozofije medija i komunikologije. Tako se u ovom poglavlju mogu pronaći razmatranja o etici novih vrsta novinarstva, ali i o bloggerskoj etici. Ideja je da se kreiraju etički kodeksi koji bi pomogli kako publici koja postaje kreator medijskog sadržaja, tako i samim novinarima u profesionalnom obavljanju njihovog posla. Autorka pravi osvrt na deontologiju i kosmopolitizam kao dve značajne teorije, koje su, kako smatraju Vord i prof. dr Stojanović Prelević, u osnovi globalne medijske etike.

Postavivši okvir za globalni pristup etici medijskog sadržaja u trećem poglavlju, u četvrtom poglavlju prof. dr Stojanović Prelević proširuje istraživanje na zabavni medijski sadržaj i etiku ovog sadržaja, kao i na njihov uticaj na mlade. U okviru ove tematske celine razmatranja se tiču oblasti muzike, filma i rijaliti programa. Koristeći sekundarne izvore, autorka prikazuje rezultate pojedinih istraživanja o mladima i njihovom odnosu prema zabavnim sadržajima, kao i o negativnim uticajima pojedinih sadržaja na mlade.

Ne zaobilazeći savremene trendove, autorka peto poglavlje posvećuje istraživanju upotrebe veštačke inteligencije u medijima, te objašnjava koji su benefiti od njene medijske primene. Pored toga, ona razmatra etičke probleme koji se mogu javiti usled zloupotrebe i štetne primene veštačke inteligencije u medijskoj sferi.

Monografija *Ka globalnoj medijskoj etici* predstavlja novinu u oblasti medijske etike na našim prostorima, što zbog uvođenja koncepta globalne medijske etike, što zbog prikaza različitih novih vrsta novinartstva i njihove etike na jednom mestu. Po mom mišljenju, razmatranje na izabranu temu bilo bi teorijski još zanimljivije da se autorka upustila i u raspravu o negativnim aspektima globalizacijskih procesa. Bez obzira na izostanak tog vida problematizacije, smatram da ova monografija može biti od izuzetnog značaja ne samo za studente, već i za medijske poslenike i za sve korisnike medija.

Na osnovu svega izloženog, svesrdno preporučujem da se rukopis nove monografije prof. dr Ivane Lj. Stojanović Prelević objavi u vidu knjige.

U Beogradu,

6. maja 2025.

Prof. dr Milanko Govedarica

Filozofski fakultet u Beogradu